

Előfizetési árak:
 A kiadóhivatalban átveve:
 Évesre 8 frt — kr.
 Negyedévre 2 — —
 Helyben házhöz hordva:
 Évesre 10 frt — kr.
 Negyedévre 2 frt 50 kr.
 Vidékre postán szállítás:
 Évesre 12 frt — —
 Negyedévre 3 — —

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP.

Megjelenik minden nap a hálftól és ünnep utáni napot kivételével.
 Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 Apáczai u. 3. sz.
 A szerkesztőség vezeti a kiadását és a megrendezést.
 Előfizetések és hirdetések a kiadóhivatalhoz intézendők.
 Egyes számon ára 4 kr.

NAGYVÁRAD, márczius 27.

A politika nagy hete.

A hon atyái hazamentek husvéti vakációra, a törvényhozás ajtai bezárultak, — Budapestről nincs is semmi nagy politikai szenzáció, két vidéki város szolgáltatta a politikai nagy hétnek eléggé érdekes eseményeit.

Bánffy báró megingathatatatlannak vélt kerülete Virágvasárnapján egyhangú mandátummal tisztelte meg a volt miniszterelnöknek legelkeseredettebb ellenfelét, az általa a végsőkig üldözött Ugron Gábort. Akire valóságos hajtóvadászatot rendezett Bánffy, akit kiűldözött a parlamentből, melynek az disze, oszlópa volt, fényes diadallal, Bánffy választóitól kapott egyhangú megbízatással vonul be régi dicsőségének csarnokába, a parlament folyton változó küzdterére.

Szell Kálmán miniszterelnöksége alatt az első választás Szilágy-Somlyón — Bánffy kerületében történt s Ugron Gábornak egyhangú választásával végződött. Jellemző a volt és az új miniszterelnökre és az új helyzetre egyaránt.

Szilágy-Somlyón, ahol bizonyára szép számmal vannak a kormánypárti választók, hisz ismételtén megválasztották Bánffyt, nem volt hivatalos jelölt, sőt egyáltalán nem volt kormánypárti jelölt. Tarnóczyék és zsandárok nem szerepeltek. Jó előkészület a kuriai biráskodás tárgyalására.

Ugron bevonulása a parlamentbe sok

tekintetben érdekes és fontos politikai esemény. Ritka szónoki tehetségét, csudálatos erejét, alapos sokoldalú tudását, parlamenti iskolázottságát, bámulatos kitartását ismerik mindenütt az országban. Valósággal rátermett arra, hogy részt vegyen a törvényhozók nehéz munkájában. Szívesen látja őt mindenütt ott, ahol igazán szükség van rá.

Más kérdés, milyen eredménnyel fog jární újabb merész vállalkozása, a független párt érzelmi politikájának gyakorlati tétele. Érdekes lesz nézni ennek a fényes talentumnak nagy küzdelmeit. Ő kétségkívül sikereket remél újabb politikai fellépésétől, de a függetlenségi pártot bájosan fogja megnyerni elveinek.

A nagyhetnek másik politikai eseménye Hegedüs miniszternek beszéde kolozsvári választóihoz. Érdekes volt az a pár szó is, amit a vasutnál mondott a szabadelvű párt vezetőjéhez.

Ő — ugymond — a pártnak volt jelöltje, de az egész kerületnek képviselője és az egész országnak minisztere. Vajha minden képviselő és államférfi ezt vallaná, hogy ő ott már nem pártmber, nem klikkek érdekeit szolgálni van hivatalva, hanem az egész országét.

Még érdekesebb volt az a beszédje, melylyel megköszönte a kerület bizalmát. Ez a beszéd úgy hangzik, mintha az egész kormányának programja volna. A maga részéről igéri, hogy minden kedvencz foglalkozásával felhagy s minden erejéből dolgozik, hogy kötelességének

megfeleljen, még az éjjelnek is minden óber percze erre lesz fordítva.

A kormány nevében pedig a következőket mondta Hegedüs miniszter:

Az embereket megdöbbsenti és szokatlan érzés fogja el és nagy bizonytalanság érzete vonul a keblekbe. De nekünk, a kormány tagjainak elhatározott szándékunk, hogy ezen bizonytalanságot és tájékozatlanságot munkássággá, bizonyossággá és tájékozottsággá tegyük. A pártokat arra kérjük, hogy egy kis türelemmel várakozzanak, hogy törekvéseink szilárdságát kifejezhessük.

Megpróbáljuk, hogy Magyarországon hogy lehet szencvedélyesség nélkül dolgozni. Próbáljuk meg, hogy Magyarországon hogy lehet haladni egyszerű tempóban, anélkül, hogy kockáztatnánk valamit. Ehhez szükséges a különböző véleményeknek is az a türelmes kiegyenlítése, a békés jóakarat, mely nélkül hasznos munka nem lehetséges. Minden lehetőség megtalálja a maga helyét, minden vélemény szabadon érvényesülhet, ezt akarja a mostani kormány.

Tehát munka, békés haladás, szenvedélyesség, harcz, kockáztatás, rázkódások előidézése nélkül.

Tisztelességes program, annyit megérdemel, amennyit Hegedüs kér a pártoktól, hogy türelemmel várják meg még ez irányu működését kifelti.

Ugron és Hegedüs. A bérezes kishazai Erdély tegnap visszhangzott az éljenektől, Szilágy-Somlyón Bánffy Dezső kerületében tegnap választották meg Ugron Gábort egyhangulag képviselőnek, Kolozsvárról pedig megjelent Hegedüs Sándor, hogy átvegye az új képviselői mandátumot, melyet szintén a választók egyhangú bizalma juttatott ismét a népszerű

A „TISZÁNTÚL” TÁRGYALÁJA.

Haydn oratórium.

Előadott márcz. 25-én a Keresk. Csarnok termében.)

Szombaton este ismételték meg Haydn gyönyörű oratóriumát — *Krisztus hét szava a keresztfán* — azon lelkes műkedvelők, kikről a mű 6-ik és 7-ik pontját tavaly halottak előadni a zsúfolásig megtelt gymnasium nagytermében.

Ez alkalommal a 4-ik és 5-ik pont kivételével, az egész műben, elejétől végig gyönyörködhetett városunk előkelő, zeneértő közönsége. Lapunk hasábjain tavaly már az oratórium előtt méltatva volt — tájékozául a lakos publikumnak — e nagy zsemű fogalma, formai alakja, tartalma és tárgya: miután még a zeneértők közül is sokan vannak, kik nem voltak azon kedvező helyzetben, hogy oratóriumot — a legklasszikusabb zenei műfajt — előadásban élvezhettek volna. Most tehát az előadott új pontok formai tartalmát fogjuk röviden összevonva méltatni.

Az oratórium tárgya — mint a legtöbb ilyen mű — biblijából van merítve. Ki ne ismerne Krisztus hét szavát a keresztfán? *«Pater dimitte illis. Non enim sciunt quid faciunt»*. Vagy pedig: *«Consummatum est.»* A gyönyörű mondások latin nyelven is ismeretesek: szálló igéi az k már nemcsak a káth., de az egész művelt világnak. Miután e sorok

írójának alkalma volt a nemrégiben előadott Perosi-féle oratóriumot Budapesten hallani, legyen szabad némi kis összehasonlításokat e két világhírű mű között tennünk. Legújabbban feltűnt, Rómában élő hírneves egyházi zeneszerzőnk Perosi Lorenzo — *Lázár feltámasztása* (Resurrezione di Lázaro) című, gyönyörű oratóriumát is az örökszép bibliai témákból meríté. Perosi Cäcilianista, a régi, vagyis Palaestrina és hírneves elődjének nyomdokán halad, mindazonáltal, hogy az olasz muzsika lelket audalító édes dallamossága és a modern mesterék korszakalkotó újításai is észlelhetők különösen mesterien szép zenekari részleteiben. Perosi sokat szerepelteti önálló érzelmek s a cselekmény megvilágítása, elősegítése eszközeként a zenekart egyedül Ugy-szólván néhol erre fekteti a fösulyt. Haydn-nál — leszámítva az ouvertüreszerű, gyönyörű hangulatkelető bevezető részt — a zene csak keretül szolgál. Finom, zseniálisan kidolgozott kísérete ez az énekarnak az eszmék és érzelmek kifejezőjéül.

El kell ismernünk, hogy Perosi műve nagyszabású, gyönyörű, originális hatású, remek szerzemény, amely kiválóképeni jellegzetessége — a szólam vezetések balladaszerű, rendkívül megkapó, melancholikus stíljével már első percekben felkelti érdeklődésünket a szerző határozottan nyilvánuló egyéni sajátosságai iránt s ugyanez maradandó benyomásokat is kelt bennünk. Am az érzékekre kiválóan ható, erőteljes, olasz nűánszú oratóriumnál inkább hat a lélekre Haydn csupa poézis és eszményi

finomságu zenéje, fösleges stíljje, mely csupa hangulat a legnagyobb drámai erőttől a legfinomabb lehetőszerűségig.

Az előadott oratórium német szövegét dr. Szemethy bibornok-püspöki titkár tette át pompás szingazdóg ritmusztól lüktető kifejezésteljes nyelvezettel magyarba.

Az első pont bekezdő sora a többiekhez híven minden kíséret nélkül (vocal) gregorianum stíljben van tartva. Tempoja: adagio, majd largó-vá szélesül s ez a nyugodt imaszzerű tempó jellemző az egész ponton át. Hal-kan kezdődik s az crescendo és sforzandóktól eltekintve piánó marad az első quartett szólóig, melyet eleinte alt és szoprán vezet, utána jó a tenor, majd a bassus s erőteljes tutti követi a szóló t. Szép még e pontban a pár ütemen átvonuló női terzett (I. H. szoprán és alt.) E fohászszzerű, könyörgő, kegyelmet kérő, áhítat-teljes pont teljes karral, elhaló pianissimoval végződik. A második pont gregorianum sora után a tulajdonképeni második rész (grane cantabile) egy szép quartett-szóló-val kezdődik. Legszebb benne az a quartett szóló, melyben az alt-é a kiemelkedő szerep s a zenekar finom, hárfaszerű kísérete megkapó kellemet ad a feltűnően szép résznek. A harmadik pontban is egymást váltják föl a szetbnél szebb szóló és tutti részek. Rendkívül hatásos az énekkar hat pausá-ja után pianó elénekeit unisonó:

Es ha majd a végső perczben
 Túl a felhőn túl az égen
 Szívedig száll sóhajásunk . . .

kereskedelmi miniszternek. E két esemény között meg van az összefüggés. Szilágy-Somlyón a székely rabonbánnak, Bánffy leggyűlöltebb ellenségének a kormánypárt nem állított ellenjelöltet. Kolozsvárott pedig az ellenzék állt félre az utból, hogy teljessé tegye Hegedüs Sándor diadalát. Ez a béke. Kompromisszum a parlamentben, kompromisszum a kerületekben. Kompromisszumok láncolatából áll az élet, mondta beköszöntőjében a miniszterelnök. Csak-hogy a kompromisszumokat háborúk előzik meg és háborúk követik.

Hegedüs Sándor választói között.

Az új kereskedelmi minisztert, Hegedüs Sándort, mint irtuk, Kolozsvár város egyik kerülete országgyűlési képviselőnek választotta. A miniszter-képviselő személyesen utazott le tegnapelőtt választóihoz. Március hó 25-én este külön vonaton utazott keresztül Nagyváradon. Kolozsvárott lelkesült óváccsióval fogadták. Vasárnap reggel 9 órakor a választók sokasága előtt átvette a mandátumot s röviden megköszönte a bizalmat. Ezután a különböző küldöttségeket és egyes kiválóbb honoracziókat fogadott. Az állami és megyei hivatalok bemutatását gr. Bódy főispán eszközölte. Tisztelegtek a vasuti üzletvezetőség, pénzügy-, erdő- és postaigazgatóság. A főispán a hivatalfőnököket bemutatta a miniszternek; a hivatalfőnökök nem tartottak beszédeket.

Vasárnap délelőtt 10 óra után megjelent a miniszter a reformátusok gyűlésén. Délben 12 és 1 óra között az ipariskolát tekintette meg behatóan, míg ezután 1 és 2 óra között a felekezetek küldöttségét fogadta. Márc. 26 és 27. között éjjel a felhárom órai gyorsvonattal visszautazott Budapestre.

Horánszky belügyminisztersége.

A szabadelvűpárt kebelében kolosszális számaránya daczára (vagy talán éppen azért) még most is folynak a torzalkodások s minden jel arra mutat, hogy e benső ellenségeskedések mindaddig fognak tartani a míg a fuzió valószínűsége és ténylegesen be nem fejeződik. Formálisan megtörtént ugyan a nagy beolvadás akkor a mikor a disszidensek és a nemzeti pártiak

vissza mentek, illetve bementek a kormány-pártba. A fuzió azonban végleg csak akkor fog befejeződni, ha a kabinetben is kifejezésre jut. Most a benső csoportosulások a pártban az elemeket inkább elválasztják és szétválasztják, mint összetartják. A Tisza-csoport a maga aspirációival, a disszidensek és a nemzeti pártiak másrészt és ezekkel szemben az ugynevezett indifferensek képezik ezeket a benső csoportosulásokat. Hogy ez az állapot nem tartható sokáig és a torzalkodásnak végett kell vetni, azt a miniszterelnök is belátja. Fontos körvei közé tartozik tehát az, hogy a kabinet-alkulás, illetve kielégítés tényével fejezze be véglegesen a fuziót, a mikor is a Tisza-csoport végleg levezetve, vagy kivonul a pártból, vagy szuszogva bár, de megadja magát a megválasztatlan alakulásnak. A miniszterelnök a bécsei utjának egyik célja az, hogy ez a párti körökben négy félfut emlegetnek jelöltnek. Némelyik a belügyminiszteri tárcza volna egyet, a melyet be kell tölteni, hisz az igazságügyi és pénzügyi tárcza is csak átmenetileg van betöltve. A belügyminiszteri tárcza azonban ajdonképpen nincs is betöltve s a miniszter csak ideiglenesen végzi a belügyi tevékenységet. Szükséges e tárczának betöltése nemcsak azért, hogy legyen aki az új választások rendezze, hanem mert az új rendszert a törvényszabályokba is keresztül kell vinni.

A négy férfi, akit a parlamentnek erre a hivatásra deszignálnak a következők: gróf Apponyi Albert, Szilágyi Dezső, gróf Albin és Horánszky Nándor. Ki lesz ezek közül a belügyminiszter, azt a parlament fiam említi határozottan. Mi sem tudjuk teljes bizonyossággal. De a valószínűleg amellől szólni, hogy a mostani viszonyok szerint Horánszky a komolyabb jelölt. Apponyi és Szilágyi tartják elég kialakultnak mindaddig a pontokba foglalt reformokat keresztül vezetni. Tárcazt tehát mindaddig sem az egyik, sem a másik valószínűleg nem vállalkozik. Azért nem jelöli a miniszterelnök, mert ő szerint ő a legpozitívisebb elnökjelölt. Van, hogy Perczel Dezső csak addig marad meg elnöki állásában, amíg a számára a más állást nem talál, és akkor Csáky lesz az elnöki emelvényre, minthogy a legtöbb tekintélye van minden párt előtt. Maradna tehát Horánszky az egyedüli plauzibilis belügyminiszter jelölt. Valószínűnek tartjuk, hogy Széll Kálmán, aki néhány napig marad még

ben, Horánszky Nándort fogja proponálni a koronának s Horánszky belügyminiszterre való kinevezése lesz utazásának eredménye.

Említettük a közlemény keretében, hogy az új belügyminiszter egyik feladata lesz az új választások vezetése. Minden ellenkező hír daczára fentartjuk azt, hogy *nemsokára feloszlatják a házast és új választásokat rendelnek el*. Annak már csak azért is be kell következnie, mert Széll Kálmán ki fogja fejteni programját a kvótára és a közigazgatás államosítására vonatkozólag, ami új pártalakulásokat okozhatnak. Annak azonban eléje fog vágni a miniszterelnök s a nemzet elé viszi a két nagy fontosságú kérdést és megkérdezi az ország választóit. Az a benső valószínű oka az új választásoknak.

Vajjon az új belügyminiszter kinevezését mindjárt publikálni fogja-e a miniszterelnök visszatérte után, vagy pedig egy későbbi határidőben, azt az események fogják megmutatni. De hogy az előterjesztés most fog megtörténni, azt biztosan jelenthetjük.

Biharvármegye üdvözlő felirata.

Biharvármegye törvényhatósága az e hónap 15-én tartott tavaszi közgyűlésén elhatározta, hogy feliratilag üdvözlöi az új miniszterelnököt, Széll Kálmánt, továbbá Hegedüs Sándor kereskedelmi minisztert és a távozó belügyminisztert: Perczel Dezsőt.

A feliratokat tegnap küldték a magas személyiségeknek.

A Széll Kálmánhoz intézett felirat szövege a következő:

Nagyméltóságú m. kir. Miniszterelnök ur!

A legfelsőbb királyi elhatározás tényét, melynél fogva Nagyméltóságod hivatott meg a felelős magyar kormány élére, hódolatteljes tisztelettel és megnyugvással fogadta vármegyénk közönsége annyival is inkább, mert Nagyméltóságod a közügyek terén és egy előbbi kormány kebelében kifejtett működésével, de a legújabbban is kormányelnöki minőségében tett kijelentéseivel teljesen azonosította magát, amelynek a közönség évtizedek óta követője egyszersmind támogatja volt.

De egyidejűleg örömmel és őszinte elismerésünkkel adózunk bölcs közbelépésének azon nagy sikere felett, melynek közvetlen eredménye a parlamenti béke már is bekövetkezett és a melynek távolabbi következményei iránt a legjobb eredményekkel vagyunk.

Midőn ezeknél fogva teljes bizalmunknak nyilvánítása mellett Nagyméltóságodat és az elnöksége alatt megalakult egész kormányt új állásában tiszteletteljesen üdvözlöljük, egyszerűsint nagy és nehéz feladataik megoldásában Nagyméltóságotokat a legodaadóbb támogatásunkról biztosítjuk.

Kelt Nagyváradon Biharvármegye törvényhatósági bizottságának 1899. évi március hó 15-én folytatva tartott rendes közgyűléséből.

A vármegye közönsége nevében

Szunyogh Péter,
alispán.

Perczel Dezső volt belügyminisztert a következő feliratban üdvözlötte:

Nagyméltóságú ur!

Belügyminiszteri állásától legkegyelmesebb felmentését tudató leiratának előterjesztése kedvező alkalmat szolgáltatott nekünk ahhoz, hogy személye iránt táplált tiszteletteljes rokonszenvünket újból kifejezésre juttassuk.

Nagyméltóságod a belügyi kormányzat élén, nehéz viszonyok között éveken át nagy buzgalommal és elismerésre méltó sikerrel munkálkodott a hazai közigazgatás javításán, fejlesztésén, tiszteletben tartva és nem érintve törvényhatóságunk önkormányzati jogkörét és méltánylól fogadva helyi vonatkozású kéréseinket mindannyiszor, valahányszor azok teljesítéséhez a megkívántatkozó eszközök rendelkezésére állottak.

Mely érdemeiről ez alkalommal is megem-

Az utána teljes karral következő fortissimó főszege megkapó akkordjai szinte megremegtetik lelkünket. E pont befejezésénél impozáns szerepe van a basszusnak, szinte dominálják és pedig nagyon előnyösen a forte és tutti-val záródó kart.

A hatodik és 7-ik pontot már tavalyról ismerte és élvezettel hallgatta a közönség. A hatodik pont gyönyörű soprán szólója (Tucsek Ferencné urhölgy) ismét nagy hatást keltett. A közönség soraiban kiválóan tetszett a hetedik pont. E mesteri Largó-ban (az eleje quartett szóló) egymást váltják föl és teszik változatossá alt-tenor, soprán-tenor, duettek a művészi alkotásu összkar részeket. Utolsó része (a földrengés) elejének 4-es üteme és largótempójának eltérőleg 3/4-es ütemet és — preszó e con tutta la forza — tempót vesz. Az egészet forte s a végén hatalmas fortissimóvá erősítve adta elő az ének és zenekar. Erő és gyorsaság szinte megdöbbentő hatással voltak a hallgatókra s még a kevésbé zeneértők is meghatottsággal hallgatták Haydn kifejezőteljes, hatalmas, szenvedélyektől viharzó, leíró, hangfestő oratóriumának gyönyörű részleteit.

Az előadásban — Belezmay Antal karmester vezetése alatt — részt vettek: Soprán: Kovács Dénesné, Lengyel Józsefné, Rimler Irén, Reiszner Irma, Poynár Szándorné, Stüber Miczi, Szombathy Katinka, Tucsek Ferencné, Tóth Juliska.

Alt: Bihary Margit, Csipkés Sándorné, Darázs Aranka, Farkas Etelka, Gossler Irma, Papp Szeréna, Sommer Boriska, Szűcs Bella, Ujházy Margit, Jettner Irén.

Tenor: Makay József, dr. Szemethy Géza.

Kovács Márton, Kozics Gusztáv, Rózsa Ambrus, Huszár Károly, Tucsek Ferenc, Padala Pál, Kamenszky János, Krüger Jenő, Lehoczky István.

Bass: Kovács Márk, Nyári Ignác, Lopusny Gyula, Moyzes Emil, Moyzes Miklós, Zsdánszky László, Kalmár Illés, Batty Endre, ifj. Maróczy János.

Az előadásban a bibornok püspök Schlanch Lőrincz dr. is megjelent oldal kanonokja Fetszer Antal kíséretében. Előkelő disztinált publikum töltötte meg zsufoltság a termet. Hangsúlyozunk kell, hogy előkelő nemes izlésű közönség az, mely a Kath. Kör ünnepélyén oly nagy számmal volt jelen s szóltan, csöndben, feszült figyelemmel hallgatta a klasszikus műhöz méltó remek előadást, úgy, hogy még a pontok közötti szünetek alatt is csak diskrét suttogást lehetett hallani. Mind az énekkar mind a katonai zenekar tudása Belezmay Antal székesegyházi karmester érdeme, ki sokat fáradozott a műkedvelők betanításával. A tavalynál-sokkal erősebb volt a kar: feltűnő szép erőteljes hangok voltak különösen a basszusban.

Alt és tenor is nagyban erősítve lettek, míg a soprán a magas hangok vételénél nem volt egyenlő arányban, — tekintve az erősséget — a többi szólamokkal. A precíz kitűnő előadás bármely fővárosi hangversenyteremben elismerést keltett volna s ez nemcsak a rendezők és közreműködők, hanem a Kath. Kör egész ünneplő közönségét büszke örömmel töltheti el, hogy saját körünkben képesnek érezzük magunkat az eseményszerű nehéz klasszikus mű ilyen minden tekintetben összhangzatosan sikerült mű előadására.

lékezve közgyűlésünk elhatározta, miszerint Nagyméltóságod mint volt belügyminiszter iránt érzett őszinte háláját és soha el nem muló nagyrabecsülését jegyzőkönyvben megörökíti.

Midőn erről értesíteni szerencsénk van, kérjük legmélyebb tiszteletünk nyilvánítását.

Kelt Nagyváradon. Biharmegye törvényhatósági bizottságának 1899. évi márcz. hó 15-én s következő napjain folytatva tartott rendes közgyűléséből.

A vármegye közönsége nevében:

Szunyogh Péter, s. k.
alispán.

Hegedüs Sándor kereskedelmi minisztert a következőkben üdvözlük:

Nagyméltóságu

Kereskedelemügyi m. kir. Miniszter url

F. évi március 1-én 1395. évi sz. alatt kelt leiratából törvényhatósági bizottságunk hivatalosan és örömmel vett tudomást a legfelsőbb kinevezés tényéről, melynél fogva Nagyméltóságod személyében oly férfi állított a kereskedelemügyi fontos tisztség élére, aki a közügyek terén eddig kifejtett fáradhatlan tevékenysége, nagy tehetsége és széleskörű tudásával előre is teljes mértékű szolgálatát a biztosítéknak arra nézve, hogy magas állásában folytatandó működésével a hazának hasznos és maradandó becsű szolgálatokat tesz.

E meggyőződés és remény által indítva fel kívánjuk használni a hivatalos érintkezés első alkalmát arra, hogy Nagyméltóságodat, mint ujonnan kinevezett m. kir. kereskedelemügyi minisztert tiszteletteljesen üdvözljük s a hazai közgazdasági és kulturális viszonyok fejlesztése érdekében kifejtendő működésében legodaadóbb támogatásunkról biztosítsuk.

Kelt Nagyváradon Biharmegye törvényhatósági bizottságának 1899. évi március hó 15-én s következő napjain folytatva tartott rendes közgyűléséből.

A vármegye közönsége nevében

Szunyogh Péter,
alispán.

Aranymise a nagyszalontai templomban.

— Saját tudósítónktól. —

Nagyszalonta, 1899. márcz. 25.

Lélekemelő szép ünnepély folyt le ma a nagyszalontai róm. kath. templomban. Id. Podhraczký Resző szentszéki ülnök és nyug. áldozár tartotta aranymiséjét. A szent misén, melyet az ünnepelt Vitkovszky Florián plebános manduatorsága mellett tartott, igen sokan jelentek meg, nemcsak katolikusok, de Szalonta város minden felekezetéből sokan, ami kétségkívül mutatja azt, hogy id. Podhraczký Resző általánosan szeretett és tisztelt egyén. — A szent misét ünnepélyes »Te Deum« előzte meg, melyet a nagyszalontai dalárda énekelt el, valamint a többi mise-énekeket is. — igen szépen, a legnagyobb praecisítással. — A szent beszédet Vitkovszky Florián r. k. plebános mondotta, ki a napi evangélium ezen szavaiból kiindulva »Ime az Urnak szolgáló leánya, legyen nekem a Te igéd szerinti!« — gyönyörű hasonlattal tér át az aranymisés áldozópap érdemeire, aki 50 év előtti felszentelése alkalmával Isten anyja szavaival ajánlotta fel magát és szolgálatát az Urnak, mondván: »Ime az Urnak szolgálja, legyen nekem a Te igéd szerinti!« A gyönyörű beszéd végén az egyházi szónok áldást kért az egek Urától az aranymisés áldozópapra, kinek számára babér és elismerés alig termelt, de termelt ennél sokkal maradandóbb emlék: az Urnak és mindnyájunk szívének szeretete.

Felajánlásra Kírály Józsefné és Podhraczký Ilonka duettben énekelték el Hlovszky remek

»Ave Maria«-ját. A gyönyörű ének p. szabatos előadása ájtatosságra emelte gyülekezet szívét s éreztük és tudtuk, Istenünk közel van, ki áldást hint ősz jára, jutalmul ötven évi önzetlen munkáért.

A szentmise végezetével az immár misés áldozár egy rövid, de szívből jövő kést mondott az Egek Urának, amelyet megszakított a szeméből kitörő zokogás végre meghatottan, zokogva áldotta meg egész gyülekezetet.

A megható jelenet alatt alig maradt szárazon, mindnyájan sirtunk.

Azután sokan keresték fel az ősz lakásán, hogy gratulációjukat elmondhassanak sokan keresték fel levélben is, — úgy megvénknek mindnyájunk által szeretett költő szívű bibornok püspöke dr. Schlauch Ó Eminenciája, ki a meleg hangú elismerését fejezi ki az ünnepeltnek a dícsőségére, a lelkek üdvére, az egyházs az egyházmegye, de különösen a tanú kivívott érdemeiért.

Levélben és sürgönyileg üdvözlötték ünnepeltet Winkler József, Zajnay János drássy János és Felser Antal kanonokok János tb. kanonok, ez utóbbi a várad kerület papsága nevében is, dr. Baróthy nagyvárad kerületi főorvos, dr. Bozóky jogakadémiai igazgató, dr. Vucskics Gy. városi plebános, a Tiszántúl felelős szerl. Hlatky Endre ügyvéd és családja, a Tólad, Szauder Antal pécsegyházmegyei plebános, Erdélyi Lajos, Csicsay Alaj Némethy Gyula, Halász Gyula, Mándor, dr. Lindenberger János, Makray J. Votisky Elemér, Peszeky Ferencz, Csonnos és Görgényi Jenő lelkészek, Fecse tanító, a szent Orsolya-szüzek fejedelme, Pataky Mária Philomena, ki gyönyörű gokat is küldött üdvözlétével, Saáv József szerész és az ünnepelt régi hű szolgálója János. Markovits János régi tanítványa lyesen jött el az ünnepélyre.

Délben özv. Podhraczký Ferenczné szerető házában lakoma volt, ahol Szélmán szalontai ev. ref. esperes-lelkész gy szavakban üdvözlötte az ünnepeltet s Isten áldását kérte.

A törvényszék kettős gy. za.

Miskolczy György és Gyöngyössy Lajos elh.

Két kiváló öreg embert ragadott el nál Nagyvárad társadalmából s a kir. törvénzéknek kettős gyásza van. A város és egye épületein, a törvényszéki palotán, a csinos épületén gyászlobogók hirdetik a részvétet.

Miskolczy György kir. tanácsos, nyug. kir. törvényszéki bíró, biharmegyei földbirtokos volt s a bíróságok szervezésekor nevezetett ki törvényszéki bíróvá. Állandóan a fenyegető bíróságnál működött s csak pár évvel ezelőtt lépett nyugalomba. Kiváló jeles jogásznak ismerték.

Halálát kiterjedt előkelő nagy családok gyászolják. Miskolczy Barnabás, Orley Kálmán és dr. Miskolczy Ferencz főszolgabíró édes atyjukat gyászolják az elhunyt derék öreg urban. Alig pár napig volt súlyosabb beteg s halála váratlanul következett be. Temetése holnap délelőtt 10 órakor lesz az uri-utczai gyászháztól.

A család által kiadott gyászjelentés a következő:

Miskolczy Barnabás és felesége Németh Lujza, Pál, Irma és Lili gyermekeikkel, Mis-

kolczy Irma és férje Orley György, Irma, Magda, Kálmán, Anna, gyermekeikkel Miskolczy Ferencz és neje Beöthy Stephánie, Ágnes, gyermekükkel fájdalommal tudatják szeretett édesatyjuk, illetve nagyatyjuk: Miskolczy György királyi tanácsos, nyugalmazott törvényszéki bírónak a mai napon élte 79-ik évében történt gyászos elhunytát. Temetése Nagyváradon Miskolczy Ferencz uri-utczai lakásán folyó hó 28-án délelőtt 10 órakor fog megtartatni. Kelt Nagyváradon, 1899. március hó 26-án. Áldás és béke lengjen drága porai felett!

A másik halálesetről szintén mély, igaz részvéttel értesült előkelő társadalmunk: Gyöngyössy Lajos nyug. törvényszéki bíró is rövid pár napig volt beteg: influenza döntötte ágyba s a betegség súlyosabb bajokkal komplikálódott és ez okozta elhunytát.

Az általános tiszteletnek örvendett galambász, derék öreg ur a szabadságharcban mint honvédfőhadnagy szolgált hazáját a híres 9. zászlóaljban.

Hosszabb ideig ügyvédeskedett, míg a törvényszékek szervezésénél 1871-ben kinevezetett törvényszéki bírónak. Az elmúlt év derekán lépett nyugalomba.

Kiváló jogtudós volt. Eleintén a büntető osztály elnöki székét töltötte be, utóbb pedig az urbéri és polgári perek referense volt.

Tagja volt hosszú idő óta Nagyvárad város törvényhatóságának s a jogakadémián a jogtudományi vizsgálóbizottság kültagja.

A családi gyászjelentés a következő:

Özv. Gyöngyössy Lajosné szül. Tirenberg Anna, ugy leánya özv. Ferdényi Kálmáné szül. Gyöngyössy Matild s gyermekei: Ferencz, Ilona és Kálmán szomorodott szívvel tudatják az összes rokonok nevében is a legjobb férj, apa és nagyapa Gyöngyössy Lajos 1848—49. honvéd főhadnagynak, nyug. kir. törvényszéki bíró, Nagyvárad-város törv. hat. biz. tag. stb. f. hó 26-án d. u. háromnegyed 5 órakor életemek 74-ik, boldog házasságának 46-ik évében rövid szenvedés után történt elhunytát. A megboldogult hült tetemei f. hó 28-án d. u. 3 órakor fognak a gyászházból (Várad-Olaszi Kőfaragó-utca 823. sz.) ev. ref. egyház szertartásai szerint a várad-olaszi temetőben örök nyugalomra tétetni. Nagyvárad, 1899. évi márcz. hó 26. Béke lengjen porai felett!

A polgármester a következő felhívást bocsátotta ki:

Felhívás!

Nagyvárad város törvényhatósági bizottságának t. tagjait felkérém, miszerint bizottsági tagtársunk: néhai Gyöngyössy Lajos urnak f. hó 28-án délután 3 órakor a kőfaragó-utczai gyászházban megtartandó végtisztességtételén megjelenni sziveskedjenek.

Nagyvárad, 1899. márcz. 27.

Dr. Buljovszky József,
polgármester.

UJDONSAGOK.

Felkérjük t. előfizetőinket, kiknek előzetése e hó végén lejár, annak mielőbbi szíves megújítására, nehogy a szétküldésben fennakadás történjék.

* A bibornok születésnapja. Tegnap volt dr. Schlauch Lőrincz bibornok-püspöknek születésnapja. A bibornok 75-ik évét töltötte most be, oly szellemi és testi erőben, mi kevés választottaknak adatik az Urtól. A munkából ma is úgy kiveszi részét, mint új püspök korában, de egyházmegyéje ügyeinek intézésén kívül a haza iránt, már állásánál fogva is járó sok gond és kötelezettség alól sem vonja ki magát soha s egy-egy

fellépése sokáig képez egyházi, politikai vagy társadalmi szenzációt, mint beszédei valóságos szónoki eseményt. Munka és fáradság volt mindig az ő eleme s munkabíró fizikummal és teljességében ragyogó szellemmel állja meg ma is helyét a nagyok sorában. Engedje a jó Isten sokáig ragyogni azon magas állásban, hová Isten kegyelmén kívül csakis saját zsenije emelte fel.

* **A Szaesvay-szobor ügye.** A Szaesvay Imre vértanu emlékét megörökítő bizottság tegnap hosszasan tanácskozott a Szaesvay Imre szobra tárgyában. Dr. *Bulyovszky* József polgármester vezette a tanácskozást, melyen jelen voltak: *Rácz* Mihály főjegyző, Szokoly Tamás, dr. Várady Zsigmond, Déry János. Megbeszélés után elhatározta a bizottság, miszerint megkeresik az alispánt, hogy vegyen részt a bizottságban, mint működő tag. Felkérlik továbbá a vármegye közönségét, hogy egy bizottságot küldjön ki a saját kebeléből, amely a város által kiküldött bizottsággal együtt állapítsa meg a teendőket. Mig az együttes bizottság megalakul, addig is a vármegye nagyobb közsegeiben, mint Szalontán, B.-Ujfaluban, Margittán, Székelyhídon, Elesden, Komádiban, Tenkén szűkebb bizottságot alakítanak, a szoborra teendő gyűjtés eszközésére. — Igen életrevaló tervet fogadtak ezután el, hogy t. i. a polgármesterné elnöklése alatt nagyobb hölgybizottságot alakítanak s ezek házankint gyűjtenek Nagyváradon a szoboralapra. — Meleghangu, lelkes felhívást bocsátanak ki a közönséghez, amelyben adakozásra hívják fel. A felhívás szövegéhez *Rácz* Mihály főjegyzőt kérték fel. — Ezután az elnök bemutatta a néhai *Gyalóka* János által festett és *Szaesvay* Imrét ábrázoló aquarell-képet. Mivel a család kéri a saját részére a képet, a bizottság elhatározta, miszerint a képet sokszorosíttatja. — Végül elhatározta a bizottság, hogy felkérlik a Rhédey-kert felügyelő bizottságát és *Mezey* Mihályt, hogy a szoboralap javára a nyár folyamán egy nagyszabású ünnepélyt rendezzen. A szintársulat igazgatóját szintén felkérlik, hogy a szoboralap gyarapítására egy színelőadást rendezzen. — A szoboralap jelenlegi vagyona 11.700 korona. Hogy a szobor készítéséhez hozzákezdhesse, mintegy 15 ezer korona kell.

* **Kossuth Lajos sírjánál.** A függetlenségi 48-as polgári kör központja vezetése mellett számos fővárosi egyesület és asztaltársaság, vagy 2000 ember vonult ki tegnap délután 3 órakor Kossuth Lajos sírjához, hogy lerója a kegyelet adóját a nagy halott iránt. A menet utvonala mindenütt gyászbölgők lengtek a házakon. Künn a kerepesi temetőben Kossuth Lajos sírjánál Kossuth Ferenc, Illyés Bálint, Hentaller Lajos és Polczner Jenő képviselők várták az érkezőket: Az országgyűlési függetlenségi és 48-as párt díszes koszorúját Illyés Bálint helyezte a sírra meghatározott beszéd kíséretében. A nagyszalon-taiak, szegediek, ceglédiek is koszorút küldtek, melyeket rövid beszéd kíséretében helyeztek a sírra. A Himnus és Szózat elnéklése után a közönség szétszórult.

* **Késik a Bazárszoros kiszélesítése.** A Bazár-szoros kiszélesítésének a kérdése hol itt, hol amott beletűközik az akadályokba. — A miniszter most már engedélyezte a sürgősséget is az utban álló épületek kisajátítására. A kir. törvényszék azonban Nagyvárad város megkeresését a kisajátítási összeg megállapítására ismét visszautasította, mert a beadványhoz nem volt csatolva az épületek leírása. — *Busch* Dávid főmérnök most pótolja ezt a hiányt.

* **Szabálytalanság egy adóhivatalban.** Nagyváradról táviratozzák az *O. É.-nak*: A

berettyóújfalui adóhivatalnál a nagyváradai pénzügyigazgatóság vizsgálatot tartatott, mely alkalmával nagy mértékű rendetlenségnek és szabálytalanságoknak jöttek a nyomára. *Szemerjáy* Kálmán ellenőrt és *Varga* Mór pénztárost állásuktól felfüggesztették.

* **Tanulmányuton.** Vizvezetékünk kitünően sikerült s alig van párja a monarchiában. Idegen szakértők is a legelismertbben emlékeznek meg róla. Tegnap *Virág* Lajos Arad városi főmérnök érkezett Nagyváradra s utazása céljából a nagyváradai vizvezetékét tűzte ki. A városi mérnöki hivatal szolgál a szükséges magyarázattal és felvilágosításokkal.

* **Egy előkelő urnő halála.** Biharmegye egy ősrégi előkelő családját, a kiscsepessányi Sántha-kat nagy gyász érte. Özv. *Sántha* Gyuláné szül. Bradách Mária dr. *Toperczer* Sándor tenkei járásbíró anyósa hirtelen elhunyt Tenkén. Temetése tegnap délelőtt ment végbe. A család a következő gyászjelentést adta ki:

Alulírottak úgy a maguk, valamint az összes rokonok és jóbarátok nevében fájdalomtól megtört szívvel tudatják szeretett anyát, anyós, nagynyanyát, testvér és sógornőket: *kiscsepessányi özv. Sántha Gyuláné* szül. Bradách Mária-nak, élte 61-ik évében rövid szenvedés után folyó évi márczius hó 24-én délután 2 órakor történt gyászos elhunytát. A megboldogultnak földi maradványai folyó év márczius hó 26-án délután 4 órakor fogtak a róm. kath. egyház szertartása szerint beszenteltetni s nyugalomra helyeztetni. Az engesztelő szentmise áldozat folyó hó 27-én délelőtt 9 órakor fog a helybeli róm. kath. templomban az Egek Urának bemutatni. Mely végítésségtételre az elhunytak rokonai, barátai és ösmerősei meghívatnak. Tenke, 1899 év márczius hó 24. Gyermekai: Simay Apollónia, férj. *Toperczer* Kálmáné, dr. *Sántha* György, *Sántha* Anna férj. Dr. *Toperczer* Sándorné, *Sántha* Gyula, dr. *Sántha* Kálmán. Testvére: dr. Bradách Antal neje és gyermekei. Vejei: *Toperczer* Kálmán, dr. *Toperczer* Sándor. Menyei: Adda Ilona, férj. *Sántha* Györgyné és *Sántha* Gyuláné. Sógornői: *Sántha* Etelka, özv. *Báró* Messena Istvánné, *Sántha* Gizella, özv. *Govrik* Lajosné és gyermekei. Unokái: *Toperczer* Emma, *Toperczer* Klára, *Toperczer* Ilona, *Toperczer* Barna, *Toperczer* Kálmán, *Toperczer* Dezső, *Sántha* Bandika, *Sántha* Gyurika, *Sántha* Ilona, *Sántha* Elemér, *Toperczer* Tibor, *Toperczer* Magduska, *Toperczer* Annuska, *Sántha* Annuska.

* **A Széchenyi-tér rendezése.** A lövészegylet átiratában kereste meg Nagyvárad városát s kijelenti, hogy hajlandó a *Busch* Dávid főmérnök terve szerint átalakítani és rendezni a Széchenyi-teret. A terv szerint József-utca irányában egy átmenő ut lesz, a mely mellett pázsitos gyermekjátszó helyet létesítenek. A tér keleti részét csak bokrokkal ültetik be s virágokat készítenek. A Mária-szobor alkalmasabb helyre, virágágyak közé jön. Mivel a sétátér leginkább este használják, ilyenkor pedig kellőleg nem őrizhetők meg a virágok, védőkerítés lesz alkalmazva. Az egész rendezés, átalakítás költsége 823 frtra van felvéve.

* **Névváltoztatás.** *Fried* Ignác nagyváradai lakos vezetéknévét *Fenyő*-re változtatta.

* **Tűz.** Szombaton két tűz eset volt, az egyik a Nagypiaczon, ahol *Sonnenvirth* Bernát házában kéménytűz folytán meggyuladt a kéményen egy keresztül fektetett gerenda. A tűzoltóságnak a kéményt le kellett bontani s csak így tudták a tüzet lokalizálni. — A másik *Paksy* Gusztáv holdvilág-utcai házában volt. Meggyuladt *Schwarz* Hermann asztalosnak a műhelyben hagyott nagy mennyiségű forgácsa s megégett abban a szobában az összes fanemű. A tűz valószínűleg gondatlanság következtében keletkezett. A *Schwarz* kára közel 300 frt. az épületben kár nem igen esett. A tűzoltóság és a rendőrség mindkét tűznél jelen volt.

Értesítés! Van szerencsénk igen tiszteli vevőinket s a n. é. közönséget értesíteni, hogy a tavaszi és nyári idényre áru ujdonságaink megérkeztek; különösen férfi és fiu kalapok, női, férfi és gyermek Carlsbadi cipők, kesztyűk, harisnyák, nyakkendők, fehérneműek stb. meglepő nagy választékban, melyeket rendkívüli olcsó szabott árak mellett árusítunk.

Áruraktárunk szíves meglekintését kérve teljes tisztelettel: *Fábry* Testvérek.

TANUGY.

A biharmegyei népnevelési egyesület közgyűlése.

— márczius 26.

A társadalom örvendetes művelődésével karöltve jár az igények szaporodása is. Az igények kielégítése utáni vágy pedig, társulva a létfontartás óriási küzdelmével, mindinkább több irányban köti le a szellemi és anyagi erő azon legértékesebb részét, a mely hazafias lelkesedéssel, önzetlenül bocsájtja magát forgalomba, egyedül a közjó előmozdítását tűzvéni ki maga elé célul.

Az egyesületi élet ma már határozottan *tallengésben* nyilatkozik meg. Ez a megnyilatkozás s az ezzel járó mozgalom pedig minden kétséget kizárólag a már csak gondozásra utalt, szilárd alappal bíró azon egyesületek rovására történik, amelyek évek hosszú során át kifejtett hazafias tevékenységükkel nem csak *létjogosultságot* szereztek, hanem emellett nélkülözhetlen voltak is fényesen beigazolták.

Ilyen eszmékkel eltelve s ilyen intencióktól vezéreltetve gyűltek be a *Biharmegyei Népnevelési Egyesület* tagjai a vármegyéhez nagyszerűben lezajlott 14-ik évi közgyűlésére.

Jelen voltak: Szunyogh Péter vármegyei alispán elnöklése alatt: Réz Mihály egyll. titkár, Békésiné F. Piroška, Fejérmé U. Gizella, Katonáné T. Róza, Raffayné Sz. Julia, Réz Mihályné, Schreier Friderika, Bodnár János, Des Echerolles K. Károly, Eszenyi Sándor, Gábel Jakab, Gasperik Lajos, Jánosné János, Nagy Béla, Nyíry György, Stark Gyula, Szemes Imre és dr. Tóth Mihály egyll. pénztáros.

Elnöklő alispán szívélyes szavakban üdvözölte a megjelenteket mint akik megjelentek, hogy tanui legyenek annak a nemes munkának a melyet az egyesület hosszú 14 év óta végez. Majd felhívja Réz Mihály titkárt a választmány jelentésének megtételére. Réz Mihály olvasta ezután általános figyelem és több ízben felhangzott tetszés-zaj között a választmány jelentését, melyben az egyesület múlt évi működése van vázolva.

A remekül megkonstruált, költői szépségben gazdag s a sablonszerű jelentésektől már ebben is elütő szép dolgozatokból közülük az alábbi részleteket:

... Fejlődik, halad minden a rohanó korrall. E fejlődésben új és új társadalmi körök s azokban új és új eszmék jutnak felszínre, amelyeknek megvalósítását ugyancsak új és új egyesületek tűzik maguk elé. Az erők szétforgácsolódnak s a társadalom középosztályából toborzott harezosok mielőtt észlelhoz jutnának a sok irányú törekvés közben kifáradnak, energiájuk elcsorog, tevékenységüket sokféle egyesület megzsilbasztja s elhagyják a tért mielőtt azt elfoglalták volna. Ilyen körülmények között misem tehet fényesebb bizonyítékot egy egyesület létjogosultságáról mint az, ha az az egyesület úgy anyagilag, mint erkölcsileg nap-nap után erősöbödik, működésnek terét nagyobbítva, mind szélesebb körre árasztja a jótékonyosság melegével azt a diésfénycét, amely — amellet, hogy működése közben önmagát is glóriával övezi körül — ragyogásával világosságot gyújt az elmében s a boldogság melegét árasztja szót a szívekben. Vigan leng a 14 évvel ezelőtt kibontott lobogó.

amelynek egyik oldalára: »Magyar népnevelés« a másikkra: »Honszerelm« vannak fényes betűkkel fölírva. A lefolyt idő nem homályosította el a betűket, fényessé, nagyobbá tette azokat, hogy büszkén gyönyörködhetnek benne mindazok, kik e lobogó alá szegődve s az arra irt ígék megvalósítására fáradozni, közremunkálni bátorak, merészek voltak. . . .

El van azután mondva, hogy az egyesületnek van 45 alapító, 686 rendes, 31 pártoló és 171 működő tagja. A választmány a múlt évben tartott 7 rendes és 1 rendkívüli gyűlést, akkor midőn az egész ország gyászba borult, midőn e hon minden fia a haza védőangyalát, a női erények legeszményibb alakját Erzsébet királyasszonyt siratta keservesen; s a kinek az emlékére az egyesület 1000 koronás alapítványt tett, hogy annak kamatait minden évben Erzsébet napján egy nem magyar ajkú biharmegyei kis lány kapja, ki a magyar nyelvet az iskolában teljesen elsajátította. Azonkívül Erzsébet emlékfüzetet ad ki s azt a vármegye összes IV., V. és VI. osztályos tanulóinak szétosztatta; a szoborra gyűjtést indított s a gyűjtés eredménye az, hogy a fillérekből közel 700 korona befolyt.

Tanszerekkel segélyezte a fegyverneki r. kath. a betfia g. k., az ürtegei k. kel., a koadi, fenesi és nagy-szántói ev. ref., a margittai, széplaki izr., a pallagai, felső-ternyi és tinódi áll. iskolákat. Tanulók jutalmazására több mint 200 frtot, a tanítók megjutalmazására pedig 300 frtot fordított.

Valóban nem kis része van e derék egyesületnek épen a segélyezések által abban, hogy a biharmegyei lársadalmak összeolvadását akadályozó faji gyűlöletet szünteti s eljön az idő, midőn azt lassan-lassan teljesen szétosztalja.

Fontos kulturmissiót teljesít még az egyesület hivatalos lapja a »Népnevelési Közlöny«, mely bármely ily irányu lappal bátran kiállja a versenyt.

A közgyűlés a választmánynak intézkedést nem igénylő részeit örvendetesen vette tudomásul s annak a szerkesztéseért Réz Mihálynak köszönetet mondott.

Ezután kimondotta az alapszabályoknak a változott viszonyokhoz mért revízióját s azal a választmányt bizta meg.

A számvizsgáló bizottság jelentését 5600 frt vagyonnal és 2300 forint kiadással tudomásul vette.

Ezután a tisztújítást ejtették meg, amelynek eredménye a következő:

Elnök: Szunyogh Péter alispán.

Altnök: Ritoók Zsigmond és Sipos Orbán.

Titkár: Réz Mihály.

Pénztáros: Dr. Tóth Mihály. Ügyvéd: Bőszörményi Géza. A választmány tagjai lettek: Auspitz Adolf, dr. Berkovits Ferencz, Bodnár János, dr. Bulyovszky József, Cziffra Gerő, Des Escherolles K. Károly, dr. Döry Ferencz, Dus László, Gábel Jakab, Hlatky Endre, Hegyesi Márton, Hering Sándor, Jánosházy János, Kiss Elek, dr. Konrád Márk, Kovalik János, Mezey Mihály, Mihelfi Adolf, Miskolczy Árpád, Nagy Ernő, Nyiri György, Pálfi Péter, dr. Radó Ignác, Radl Ödön, Stark Gyula, dr. Szabó György, Száhlender Károly, Szemes Imre, Vaday József és Winkler Lajos.

A számvizsgáló bizottság elnökéül Mezey Mihály, tagjaiul: Nyiri György és Stark Gyula választattak.

A közgyűlés az elnök ültetésével ért véget.

Tankötelesek összeírása. A jövő 1899—900. iskolai évre a 3-tól 15 éves tankötelesek összeírását a nagyméltóságu vallás-és közoktatásügyi miniszter ur elrendelvén, annak végzésével a rendőrfőkapitányi hivatal a tanítókat bizta meg. A megalakult összeíró bizottság nevében értesítjük a lakosokat, hogy ez összeírás folyó évi márcz. 27-én veszi kezdetét, továbbá felhívjuk, hogy a házuknál megjelenő összeírókat bizalommal fogadják, a kívánt kérdésekre őszintén feleljenek s gyermekeiket, gyámoltjaikat, a 15 évet még be nem töltött tanonczaikat, szóval 3—15 évig bármely viszonybanál fogva náluk levő fiukat és leányokat saját érdekében el ne titkolják, mert az összeírásnak nincs más célja, mint meggyőződést szerezni, hogy jelen idő szerint: hány tanköteles

növendék van városunkban. Kelt Nagyváradon, 1899. márczius 26. Istvánffy József összeíró elnök. Számborovszky Rezső összeíró jegyző.

Ezzel kapcsolatban adjuk az összeírók névsorát a következőkben:

Ujvároson: Gombai János, Máthé András, Mártonffy Zoltán.

Olasziban: Nagy Lajos, Domokos Andor, Matkó Benjámin, Dobó János.

Velenczén és Csillagvároson: Istvánffy József, Bodnár János, Virányi Győző.

Külvároson: Számborovszky Rezső.

A hegyen Márkus János hegybíró tartja nyilván és jegyzi fel a növendékeket.

EGYESÜLETEK.

A Polgári Kör közgyűlése.

A nagyváradai »Polgári Kör« vasárnap tartotta évi közgyűlését.

Mezey Mihály elnökölt, jelen voltak: Léway Zsigmond, Ehrlich Ignác dr., Lakos Lajos, dr. Baróthy Ákos, Bordé Ferencz, dr. Bulyovszky József, Czegléd Sándor, Ujváry Vilmos, Balogh Döme, Farkas László, Kelemen Kálmán, Gesztesi Ödön.

A megnyitás után Lakos Lajos jegyző felolvasta a választmány jelentését a múlt évi állapotról.

A zárszámadás szerint a múlt évi bevétel 2799 forint 31 kr. volt, a kiadás ugyanannyi, azonban 126 forint 11 kr. mint egyenleget áthoztak a folyó évre.

A számadásokat rendben találták s az illetőknek a felmentvényt megadták.

A folyó évi költségvetés szerint a kiadás 3876 frt 11 kr-ra van felvéve, azonban ebben a könyvtár gyarapítására 500 frt, a kör takarékpénztári tartozásának törlesztésére 500 frt is benn foglaltatik.

Bejelentette az elnökség, hogy a kör helyiségéből két játszó szobát bérbe adtak a Leszámitoló és jelzőlog banknak évi 600 frt bérért. Ezáltal a kör kiadása tetemesen apadt s remény van rá, hogy a kör meg fog izmosodni.

Heringh Sándor II. alelnök, aki az I. alelnöki teendőket eddig is vitte, Léway Zsigmond I. alelnökkel állásukat megcserezték.

Végül dr. Bulyovszky József vál. tag indítványára az elnökség és a választmánynak buzgó működéséért jegyzőkönyvi köszönetet szavaztak.

Kerületi betegsegélyező pénztár.

Vasárnap délelőtt 10 órakor tarotta meg a nagyváradai kerületi betegsegélyező pénztár rendes évi közgyűlését a városház nagytermében.

Láng József elnök üdvözölte a csekély számban megjelent közgyűlési kiküldötteket; sajnálatát fejezte ki, hogy a pénztár évi közgyűlése iránt lanyha érdeklődést tanúsítanak. Minthogy a felvett jegyzőkönyv tanúsága szerint márczius 19-én a közgyűlés az alapszabályok szerint köveletl látszám hiánya miatt megtartható nem volt, a mai közgyűlést tekintet nélkül a megjelentek számára, határozatképesnek nyilvánítja. a jegyzőkönyv vezetésére Sarkadi Ignác titkár, hitelesítésre Schwarz Izidor és Lefkovits Lajos közgyűlési kiküldötteket nevez meg.

Sarkadi Ignác titkár fölvassa ezután a nyomtatásban megjelent évi jelentés és zárszámadás valamint a statisztikai kimutatások azon részét, a melyek a közgyűlés határozatától vannak függővé téve. Azokat a jelen voltak egyhangulag hozott határozattal helyesléssel elfogadták és a szakminiszterhez fölterjeszteni határozták. A pénztárkezelésre vonatkozólag az igazgatóságnak a közgyűlés a felmentvényt megadta. Elnök jelentését, hogy Recht Ignác, a pénztár szorgalmas, ügybuzgó pénztárosa elhalálozott, a közgyűlés sajnálattal veszi tudomásul, részvétőnek jegyzőkönyvben ad kifeje-

zést és az elhunyt helyett bánatos özvegyének a pénztár kezelésére vonatkozólag a felmentvényt megadja.

Megejtvén a felügyelő bizottság és a választott bíróság ujjá alakítására megkivánt választás. annak eredménye a következő:

Felügyelő bizottság: Knapp Sándor téglagyáros és Stern Sándor kávéháztulajdonos mint munkaadó, Kövér Béla, Band Jenő, Kemény Béla, Tóth Gyula, mint alkalmazottak; póttagok: Farkas József műkértész, Mandel Elek és Bayer Frigyes alkalmazottak.

Választott bíróság: Weiner Jenő gyárigazgató és Fábry István kereskedő mint munkaadók, Karczag Dezső, Zeman János, Meisel Ferencz, Kenyeres Béla mint alkalmazottak; póttagok: Munk Gábor kereskedő, Pollák Jenő és Perl István alkalmazottak.

A nagyváradai munkás betegsegélyező egyeslet közgyűlése.

A nagyváradai első általános munkás betegsegélyező egyeslet folyó évi április 3 án, az az husvét másod napján, délután pontban 3 órakor a Zöldfa szálloda nagy termében rendes évi közgyűlést tartja a következő tárgysorozattal:

1. A múlt évi zárszámadás kimutatása, felmentése a tisztviselői karnak.

2. Tisztviselők megválasztása és pedig elnök, elnök-helyettes, 24 választmányi tag, 5 felügyelő bizottsági tag és 2 jegyzőkönyv hitelesítő.

3. Indítványok, melyek a gyűlésre megelőző 8 nappal előbb írásban be lettek adva a választmánynak.

Felkérletnek tehát az egyeslet minden tagjai, miszerint rendbehozott tagsági könyvekkel a fentnevezett napon és helyen minél nagyobb számmal megjelenni sziveskedjenek, annyiival inkább, mert ha a tagok kellő számmal meg nem jelennek, ugy a gyűlés azon napon megtartható nem lesz, de a második meghívásnál a tagok bármily csekély számmal legyenek is, a gyűlés megtartatik.

Nagyvárad, 1899. márczius hó 5.

A választmány.

IRODALOM.

— Országos Neplap husvétli száma 20 oldal tartalommal megjelent. Jelesen összeállítva a következőket tartalmazza: Ugron. — Nagyhet. — Életből. — A kereszt. — Üdvös gondolatok. — Márcziusi ibolya. — Megbabonázott esutóra. — Feltámadás. — Az örült. — Nevelés. — Egészség dolgaról. — Hazánk. — Országgyűlés. — Külföld. — Kalendárium. — Krónikás. — Hírek. — A gazda. — Irodalom. — Hasznos tudnivalók. — Háztartás, konyha. — Mulattató. — Képeink. Találós kérdés. — Szerkesztői üzenetek. A népies kis ujság márcz. hónapban új előfizetést nyit és pedig fél évre április—október hónapokra 1 frt. Megrendelhető Budapest. VII. ker. Csömöri-ut, 32. szám alatt. Igen ajánljuk.

A Katholikus Hitvédelmi Folyóirat márcziusi száma a következő gazdag tartalommal jelent meg: A klérus-misszió a napjainkban, írta: Schults K. — Harmínek két év tanúsága Keményfy K. D. — A szabadkőműves prapaganda hatása korunk irányadó eszméire. — Megtértek csarnoka. — Külföldi szemle Dr. Andor György. — Protestáns szemle. (Házipál Benő indítványa. Debreczeni Prot. Lap vészkiáltásai. Pápista relikviák stb.) — Kronikás. ifj. Sámbar — Irodalom. — Vegyesek. — Dorka Nus (egy iv kath. regény). Megrendelhető a tartalmas folyóirat egy évre 4 frt, fél évre 2 frt. Budapest VII. ker. Csömöri-ut 32. sz.

SPORT.

Urlovas versenyek. Az urlovasok szövetkezete az időn tartandó összes versenyének sorrendjét már megállapította. Az első tavaszi meeting Alagon tesz ápr. 2, 3, 6, 8. és 9-én. Ezen a meetingen nagy és értékes díjak kerülnek döntés alá. A nagy nevezések Magyar Elek az Urlovasok szövetkezetének titkára és egy-szersmind handicapperének kiváló érdeme.

Igazságszolgáltatás.

Az ösvény miatt. Megírtuk a *Megyeri* András és hasonló fia esetét, akik pénteken a vádlottak padjára kerültek, mert egy szomszédjukkal *Terkucz* Flórával és a fiával egy gyalogösvény felszántása miatt összevesztettek s mert az öreg *Megyeri* úgy megütötte az öreg *Terkucz* Flórát, hogy az néhány nap múlva meghalt. Ezen idő alatt *Terkucz* Györgyöt verte meg fiatal *Megyeri*, úgy hogy az öt hétig beteg volt.

Ezért a vádlottak padjára került a két *Megyeri* s tegnap hozták meg ügyükben, melyet pénteken kezdték tárgyalni, az ítéletet.

Az elsőrendű vádlottat id. *Megyeri* Andrást, aki halált okozott súlyos testi sértéssel volt vádolva, *Rádl* Ödön ügyvéd, míg a másodrendű vádlottat ifj. *Megyeri* Andrást *Stocker* József dr. védte.

A törvényszék a perbeszéd megállítása után az elsőrendű vádlottat nyolcz havi börtönműre, míg a másodrendű vádlottat 8 napi fogházra ítélte.

A bélyegtolvaj-banda. *Szecsődy* Kálmán volt országgyűlési képviselő, utóbb pénzügyminiszeri számvizsgáló és büntetésainak bélyeglopási ügyében a vizsgálat még mindig folyik a rendőrségnél, jöllehet *Szecsődyt* és a banda tagjait már napok előtt átadták a királyi ügyészségnek. *Próbiczko* Rezső tudvalevőleg rávallott egy *Fáy* nevű kávéásra is, *Fáy* nejét letartóztatták, de *Fáy* maga eltűnt a lakásáról, mikor a rendőrök keresték. Azt hitték, hogy megszökött Budapestről, de tegnapelőtt még sikerült őt is elfogni. *Fáy* itt bujkált a fővárosban. Egy *Reuser* Laura nevű kaszírő rejtette a lakásán. Ez okból *Bérczy* rendőrkapitány *Fáy*val együtt a leányt is letartóztatta, annál is inkább, mert a kaszírő nagyon jól tudta, hogy *Fáy*t keresi a rendőrség és hogy miért keresi.

Felmentett gyilkos. Szombati számunkban megírtuk, hogy a törvényszék pénteken kezdte tárgyalni a *Páter* Flora tapai-pusztai lakos bűnügyét, aki azzal van vádolva, hogy a múlt év novemberjében megölte a gazdáját, *Kiss* János béres gazdát, két napi elkeseredett veszekedés után.

Egy borona miatt veszték össze s a gazdája két napon keresztül üldözte, míg végre egy napon a mezőn szántás közben *Kiss* János Páttert megtámadta egy vasvillával, amelynek nyelével kettőt ütött a *Páter* fejére, aki erre egy kedvező pillanatban kirántotta a csizmájából kését s azzal agyonszúrta *Kiss* Jánost.

Pénteken befejezték a bizonyítási eljárást, tegnap a perbeszédre került a sor.

Dr. Vámosy Mihály kir. alügyész a megbüntetését kérte a vádlottnak, míg védője *Stocker* József dr. érvekben dus beszédben azt bizonyította, hogy a jelen esetben vádról szó sem lehet, mert meg lett támadva s ő csak a jogos önvédelemmel élt. A jogos önvédelem alapján védenetese felmentését kérte.

A törvényszék a védő álláspontját fogadta el s a vádlottat *Páter* Florát felmentette s a meggyilkolt özvegyét kártérítési keresetével elutasította. Elrendelte a törvényszék ezen kívül a vádlottnak szabadlábra helyezését.

Az özvegy és a kir. ügyész felelbezték.

Letartóztatott házasságközvetítők.

A budapesti büntető törvényszékhez több följelentés érkezett külföldről, hogy Nagy Jenő Jakab fényes házasságok ígéretével csalja a világot. Dobálódzik a 200,000 frtos, 500,000 márkás hozományokkal, arzékepeket küldözget ide-oda s mindezek révén tetemes előlegeket szed föl, amelyeknek kézhez vétele után minden további összeköttetést megszakít. E följelentések következtében Palányi vizsgálóbíró Gruber dr. alügyészszel és két detektív kíséretében tegnapelőtt délután elment Nagy Jenő Jakabnak Iza-

bella-uteza 62. sz. alatt levő házasságközvetítő irodájába, de a keresett urat nem lették otthon. *Sattler* Miksa irodavezető fogadta az ünneprontó vendégeket, akik azonnal hozzáfogtak az irományok átkutatásához, de nyomát se lették se könyvelésnek, se levelezésnek, sem egyáltalán irodai tevékenységnek. A vizsgálóbíró mindazonáltal *Sattler* Miksát azonnal, Nagy Jenő Jakabot pedig, aki a vasárnap délutánt Debreczenben töltötte, táviratilag letartóztatta, úgy, hogy most már mindketten vizsgálati fogságban ülnek a budapesti törvényszék fogházában.

Nagyon üdvös volna, ha mindazok, akik a Nagy Jenőnek beküldött előlegeiket siratják, most már, félretéve minden álszemérmét, jelentést tennének erről a budapesti büntető törvényszéknél, mert ezzel fölötte megkönnyítenék a vizsgálat kevesztülvitelét.

Adjon Isten jó éjszakát! Ezekkel a szavakkal lőtte le Rácz Ferencz tassi tehenész Gyöngyösy József parasztgazdát Erzsébetfalván tavaly, október 5-ikén. Rácz Ferencz sok csalódáson, sok bajon ment keresztül, a míg annyira meggyűlt benne a keserűség, hogy gyilkosságra adta magát. Még 1894-ben megvette Gyöngyössy Józsefnek a házát 240 forintért. Kétszáz forintot le is fizetett, a hátralékos 40 frtra úgy egyeztek meg, hogy csak az átírás után fizetendő. Gyöngyössy négy esztendőn huzta-halasztotta az átírást, pedig Rácz Ferencz sürgette, annál is inkább, mert ő a házat azóta tovább adta. Rácz Ferencz az idő közben egyéb csapások is érték. Bárány Lajos akit megbízott, hogy építsen neki lakást, megszökött a pénzével s az amugy is érzékeny ember most már végleg elvesztette fejét. Pisztolyt vásárolt, hogy — mint mondja — öngyilkos legyen. De a sors másképpen akarta. Gyöngyössyvel megint nem ment semmire, hiába kérlelte, hogy egyezzek ki vele. Erre Rácz kirántotta a pisztolyát s ott a szobájában, a felesége szemeláttára e szavakkal:

— *Adjon Isten jó éjszakát!* szíven lőtte Gyöngyösy Istvánt aki néhány percz múlva meg is halt. A gyilkos azonnal jelentkezett a szolgabírónál.

A pestvidéki kir. trvényszék Rónay Kamill elnöksével ma voata felelősségre Rácz Ferenczet gyilkosságért.

Rácz hosszasan elbeszélte, mennyi bajon ment keresztül s vallomását így fejezte be.

— Elhatároztam, hogy megölöm magamat, mert nem tudom eltartani a családomat. De előbb még átmentem Gyöngyösyhez, hogy újból megkérjem, rendezze a ház ügyét. Elutasított. Erre meglőttem.

Elnök: De látja vannak ám itt olyan körülmények, melyek azt bizonyítják, hogy maga a pisztolyt nem öngyilkossági szempontból, hanem egyenesen azért vásárolta, hogy Gyöngyösyt meglője.

Vádlott: Nem azért. Megmondom én azt, nem könyörgök az életemért. Csak azért könyörgök, hogy a tekintetes törvényszék ne engedje az igazságot lábbal taposni.

A törvényszék a tanúk kihallgatása, valamint Nagy Géza dr. kir. alügyész vád. és *Dr. Balassa* Károly védő beszéde után Rácz Ferenczet szándékos emerölés büntette miatt tíz évi fegyházra ítélte.

REGÉNY-CSARNOK.

TILTOTT UTAKON.

Landor Henrik utazásai és kalandjai Tibetben. 14

Fordította: B. Gy.

Természetes, hogy a borzalmas játékot nem fogom elfelejteni soha és meg kell adnom a tibetieknek az elismerést, hogy az egészet festőileg rendezték. A legiszonyatosabb szertartásnak is lehet művészien szép oldala és különösen ez, melyet oly nagy pompával és ünnepélyességgel hajtottak végre, valóban nagyszerű vala.

Úgy látszik, hogy Tibetben ezen nem kellemes kardforgatás a lefejezés előtt szokásban van, hogy az elítélte megkínózzák mielőtt fejét vennék. Akkor még nem tudtam, s csak pár

nap múlva tudtam meg, hogy az elítéltnak fejét csak a harmadik csapásra szokták levágni.

A lámák hevesen követelték fejem levágatását; a Pombo azonban ez egyszer állhatatos volt és megtagadta azt. Akkor köréje gyülekeztek és nagyon haragosoknak látszottak, kiabáltak, sikoltottak és dühösen gesztikuláltak. A Pombo azonban félelemmel telve nézett rám és egyelőre minden további eljárást beszüntetett.

Erre azután rendkívül izgatott tanácskozás következett.

Szókési kísérlet.

Kinztatásom ideje alatt megérkezett szolgálom is, Man Sing. Nyergeletlen lováról gyakran leesett s azért jól elmaradt tőlünk. Nerba most eleresztette hajamat, mire egy másik erősen mellbe ütött, úgy hogy hanyat estem, inaim meghúzódtak és izmaimban rettenetes fájdalmat éreztem. Man Singet, kit összevissza vertek s ki szintén igen sokat szenvedett, idehozták s lábainál fogva ugyanazon gerendához kötözték, melyen én voltam. Nekem azt mondták, hogy szolgálmat megölik és egy goromba láma nagyot ütött szegénynek a nyakára. Egy lökéssel ülő helyzetbe hozták és takarót borítottak fejemre, úgy hogy nem láthattam tovább semmit abból mit ezután csináltak. Hallottam szegény szolgálom szörnyű nyögését, mely után halálesend következett. Megszólítottam, de nem kaptam semmi feleletet, ebből azt következtettem, hogy jobblétre szenderült. Tovább mint egynegyed óráig hagytak ezen kifeszített helyzetben, míg végre levették fejemről a takarót s magam előtt láttam szegény szolgálmat fekvő, a gerendához kötve, majdnem magánkívül volt, de, hála Istennek, volt még benne élet. Elmondta nekem, hogy mikor őt szólítottam egy láma a kezét szájára nyomta, hogy ne tudjon felelni, míg a másik kezével a torkát szorította meg oly erősen, hogy csaknem megfuladt.

Kis idő múlva egészen visszanyerte erejét Man Sing, a hidegvér és bátorság, melyet a borzasztó megpróbáltatások közt mutatott, valóban csodás vala.

Kik hozzánk jöttek, azt mondták, hogy kivégeztetésünk másnapra halasztatott és addig majd tovább fognak kínozni minket. Egész sereg láma és katona állott minket körül és csufoltak. E kedvező alkalmat arra használtam fel, hogy egy köpezős lámától ételt s italt kértem.

(Folyt. köv.)

TAVIRATOK.

Ugron és Hegedüs.

Budapest, márcz. 27. (Saját t. táv.)

A két ujonnan megválasztott képviselő Ugron Gábor és Hegedüs Sándor miniszter ma küldték be mandátumaikat, mint a Széll-kormány alatti szabad választás termékét a képviselőház elnökének.

Érdekes e két mandátum kiállítás. *Ugron* Gáboré egy litographált választási formula. Hihetőleg még br. *Bánffy* Dezső számára készült, annyira bizonyosra vették általános megmaradását. Hanem fordultak az idők. Egy politikai vihar elrebbentette br. *Bánffy*t rendszerével együtt, de nem a szilágy-somlyói litographált lapokat, melyekre most nem a br. *Bánffy* Dezső neve került, hanem *Ugron* Gáboré. Ezt aligha gondolták azok, a kik a litographált lapokat készítették.

A *Hegedüs* Sándor miniszteri mandátuma egy egész teleírott ív. Érdekesek a mandátum végső sorai. A szocialisták ugyanis *Schwarz* Gyula Budapestről kitusított egyetemi hallgató elvtársukat léptették fel, hogy a választás egyhangu ne legyen. A mandátum utolsó megjegyzése pedig azt mondja, hogy a fölléptetelt ellenjelölt *Schwarz* Gyula maga jelentke-

zett a választás után s kijelentette, hogy őt akarata ellen léptették fel, mert jelölése ellen előre is tiltakozott.

Országos ünnep.

Budapest, márcz. 27. (Saj. tud. táv.) Barabás Béla országgyűlési képviselő a napokban indítványt fog benyújtani, hogy az aradi 13 honvédtábornok kivégzésének 50 éves évfordulóját az összes iskolákban megünnepeljék.

A Hentzi szobor elvitele.

Budapest, márcz. 27. (Saj. tud. táv.) Geregersten fővárosi vállalkozó ma megjelent 14 munkással a Szt. György téren és lemérve a szobrot készületeket tett az elvitelhez.

Az elvitel csak darabokban történhetik s most a vállalkozó azon tanácskozik, hogy a szobrot miként lehetne szétszedni. A munkálatoknál nagycsoport nép gyűlt össze. Egy 80 éves öregember azt állítja, hogy jelen volt, felállításánál is és úgy emlékszik rá, hogy a szobor törzse nem tömör vas, hanem a belseje több kocsis homokkal van meghordva.

A Teleky-díj nyertese.

Budapest, márcz. 27. (Saj. tud. táv.) A M. T. Akadémia ma összes ülést tartott, melynek fontos tárgya volt határozni azon vitás ügy fölött, hogy az egyszer előadott darabok pályázat alkalmával nyerhetnek-e díjat. Az Akadémia több felszólalással igenlőleg döntött ez ügyben s így a Teleky-díjat kiadták Zivuska Jenő debreczeni erdőgyakornoknak, kinek »Hé-let« című darabja egyszer már prózában színpadra került Debreczenben. — Raskó-díjat Palágyi Lajos nyerte »Vadás-kodó« kölleményvel.

Beteg főherczeg.

Bécs, márczius 27. Ernő főherczeg állapotáról tegnap este a következő orvosi jelentést adták ki: Táplálkozás mérsékelt. Hőmérséklet és lélegzés olyan, mint reggel volt. A tüdő pangásos tünetei lassan gyöngülnek. Köhögési inger nincs. A beteg általános állapota aránylag megnyugtató. (Magy. Táv. Ir.)

Magyar miniszterek Bécsben.

Bécs, márcz. 27. Széchenyi Manó gr a király személye körüli miniszter tegnap este ide érkezett és ma külön kihallgatáson volt a királynál. Fejérváry báró honvédelmi miniszter tegnap szintén ide érkezett. Széll Kálmán miniszterelnök ma délben érkezik ide. (Magy. Táv. Ir.)

Zola törtétele a becsületrendből.

Páris, márczius 27. Zolát az ő folyamatos s a Dreyfus-ügyben kapcsolatos ügyének elintézéséig, a Tourain-klubból kizárták ügyének befejeztéig. (Magyar Táv. Ir.)

Mérgezési merénylet a szultán ellen.

Konstantinápoly, márczius 27. Dr. Emir pasa, a szultán orvosa ellen az a vád merült föl, hogy meg akarta mérgezni a szultánt. Ennek folytán dr. Emir örök időkre száműzetésre ítélték. A vádat állítólag éppen az orvos felesége emelte

ellene és pedig azért, mert válni akar tőle. (Magy. Táv. Ir.)

A Dreyfus-ügy.

Páris, márcz. 27. Le Gall, Faure elnök volt kabinet-igazgatója határozottan és megbotránkozva czáfolja meg Gibertnek, Faure házi orvosának Monod akademikushoz intézett és most nyilvánosságra került levelében tett azt az állítását, hogy Faure Félix Gibertnek megengedte, hogy bele nézzen egy titkos okiratba, amelyet Dreyfussal nem közöltek s amely döntő volt Dreyfus elítélésére nézve. (Magyar Táv. Ir.)

Az angolok Transzvámban.

London, márcz. 27. Pénteken Greene pretóriai britt ügyvivőnek 21,000 transzváli britt alattvalótól aláírt és Viktória királynőhöz intézett petíciót adtak át, azzal a kéréssel, hogy juttassa el a gyarmat főbiztosához. A petíció előadja az angolok sérelmeit és azt mondja, hogy a helyzet 1895. óta, amikor az elnök reformokat ígért, egyre rosszabbodott és most farthatalatlan. A kormány magatartása lehetetlenné teszi, hogy előterjeszék sérelmeiket. Kérik tehát a királynőt, terjesse ki rájuk oltalmát és hasson oda, hogy sérelmeiket megvizsgálják és a visszasságokat orvosolják. (Magy. Táv. Ir.)

KÖZGAZDASÁG.

Szakelőadások a vármegyében.

A biharmegyei gazdasági egyesület Komádiban e hó 26-án gazdasági szakelőadásokat rendezett, melyen igen sok kisbirtokos jelent meg, de részt vett azon komádi intelligens közönsége teljes számban.

A gazdasági egyetel képviselőjében Pekánovits Imre választmányi tag, Weingärtner Andor titkár volt jelen az előadásokon.

Pekánovits Imre pont 10 órakor nyitotta meg az előadások sorozatát, mely alkalommal lendületes beszédben üdvözölte a szép számmal megjelent gazdaközönséget s felkérte az előadókat előadásuk megtartására.

Első sorban Abonyi Károly tartotta meg előadását a községi hitelszövetkezetekről; élénken tüntette fel a szövetkezetnek előnyeit s magyarázta meg az erre vonatkozó törvény áldásos hatását a gazdaközönségre nézve. Előadása épp úgy mint Mezőkeresztesen és Bihar-Tordán nagy hatást gyakorolt a gazdaközönségre.

Utána Löffler Manó tartotta meg felolvasását a kender termelésről és annak jövedelmességéről. Számadatokkal mutatta ki a kender termelés hasznosságát és annak előnyeit; részletesen, szakavatottsággal írta le a kender termelésnél követendő eljárásokat, elkezdve a talaj művelésénél végig sorolta az összes műveleteket. Előadása jó benyomást tett a gazdaközönségre s hisszük, hogy ezután még nagyobb lendületet vesz azon a vidéken a kender termelés.

Végül Mészöly állatorvos tartott egy igen szép előadást az állati betegségekről.

Mely után a komádi főbíró köszönetet mondott az előadóknak a szíves oktatásért és a gazdasági egyetelnek az előadások rendezéséért.

Pekánovits Imre mint az egyetelnek képviselője mondott azután köszönetet a gazdaközönségnek az előadás iránt tanúsított nagy érdeklődésükért s az előadásokat berekesztette.

Az osztálysorsjáték.

Az osztálysorsjáték mai húzásánál a következő számokat sorsolták ki:

10,000 koronát nyert: 1668. — 5000 koronát nyert: 111. — 2000 koronát nyertek: 2091 9773 10827 12691 13057 15824 18080

23287 32469 34016 36713 37341 52019 55509
58990 59948 60901 64392 71830 80190 80993
81254 83830 86341 88227 91277 93996. —
1000 koronát nyertek: 1953 6473 9358 9804
12088 12175 16058 25864 26373 27215 27280
28981 31226 31958 32191 33996 35293 35928
36112 39679 41470 43070 46023 47067 47297
49418 50817 51978 54944 55338 55758 59249
62572 62641 63061 63326 65992 66545 68764
73301 74337 75061 81120 81553 82359 82358
83554 83578 91322 92605 92965 92378 95187.
— 500 koronát nyertek: 5545 6859 7727 9951
9937 9971 18964 19092 23715 24113 24925
25177 25383 26077 27736 28439 31086 34747
35063 38644 39766 44103 44296 44906 48321
48499 51913 52020 53563 54576 54964 55511
56170 57137 59385 60857 61018 62438 62547
65376 68303 68566 69651 70397 72449 73147
73339 78278 78491 80812 80951 81148 81492
83047 83249 84147 86302 87944 88444 89075
91369 92042 95008 95359 97890 99773.

A szőlőtulajdonosok, lelkészek és tanítók figyelmébe. A földművelésügyi minisztérium »Utmutatás a szőlőművelésre« cím alatt egy könyvet adott ki, mely vezérfonalul szolgál a szőlőművelőknek az elpusztult szőlők újjáültetésénél és a már beültetett szőlők művelésénél és kezelésénél szükséges eljárásokra.

Az egyes eljárások ábrákkal vannak illusztrálva, mely még világosabbá, érthetőbbé teszi a szőlőtulajdonosoknak követendő eljárását. Ezen munka ára 50 kr, mely tekintve annak terjedelmét, jóságát és szép kivitelét, nagyon olcsónak mondható.

A földművelésügyi minisztérium, hogy könyveiben hozzáférhetőbb tegye az érdeklődő közönségnek ezen hasznos munkát, elárusítás végett küldött egyesületünknek 100 példányt belőle.

Felhívjuk ennél fogva a t. közönséget, hogy a kik ezen munkát beszerezni óhajtják, forduljanak egyesületünk titkári hivatalához (Nagy Sándor-utca, Eleméry-ház) hol azt darabonként 50 kr-ért megkaphatják.

Lelkészek, tanítók ezen munkát ingyen kapják meg, mely célból forduljanak a földművelésügyi minisztérium szőlőszeti osztályába Budapestre.

Nagyvárad, 1899. márczius 26.

A biharmegyei gazd. egyeztetel elnöksége.

Reich Jenő és Társa

Tőzsde jelentése.

— A »Tiszántul« eredeti távirata. —

Határidők.

Az irányzat szilárd

Buza márcziusra	—	—	—	—	—	10.25
Buza októberre	—	—	—	—	—	8.47
Uj tengeri	—	—	—	—	—	4.54
Rozs őszre	—	—	—	—	—	8.02
Zab őszre	—	—	—	—	—	5.73
Tengeri augusztusra	—	—	—	—	—	—

Értéktőzsde

Budapest, márczius 26.

Az irányzat gyenge

Oszt. hitel	—	—	—	—	—	368.25
Magyar hitel	—	—	—	—	—	397.50
Allamvasut	—	—	—	—	—	363.90
Rimamurányi	—	—	—	—	—	307.—
Magyar jelzálog	—	—	—	—	—	249.—
Salgótarjáni	—	—	—	—	—	636.—
Wagon-kölcsön	—	—	—	—	—	623.—
Villamosvasut	—	—	—	—	—	225.—
Magyar leszámítoló	—	—	—	—	—	353.25
Iparbank	—	—	—	—	—	104.25
Budapest közuti	—	—	—	—	—	404.50
Kereskedelmi	—	—	—	—	—	1011.50
Déli vasut	—	—	—	—	—	78.—

Az irányzat nyugodt

Oszt. hitel	—	—	—	—	—	367.25
Magyar hitel	—	—	—	—	—	396.—
Allamvasut	—	—	—	—	—	362.97
Birodalmi márka	—	—	—	—	—	58.75

Hivatalos árfolyamok

a budapesti áru- és értéktőzsdén 1899. márczius 26-án.

Magyar aranyjáradék 4%	—	—	—	—	—	120.00
Magyar koronajáradék	—	—	—	—	—	97.85
Magyar vasuti kölcsön aranyban 4 1/2%	—	—	—	—	—	121.—
Magyar vasuti kölcsön ezüstben 2 1/2%	—	—	—	—	—	101.—
Magyar keletvasuti államkötvény 1876-ból	—	—	—	—	—	120.75

Magyar földterhermentesítési kötvény 4% — — —	3675
Italmérési jog megváltási kötvény — — —	100.50
Horvát-szlavón földterhermentesítési kötvény — — —	96.75
Magyar nyemény-sorsjegy-kölesön — — —	163.35
Tiszszabályozás és szegedi sorsjegyek kölesön — — —	141.05
Osztrák járadék papírban — — —	100.75
Osztrák járadék ezüstben — — —	100.60
Osztrák járadék aranyban — — —	120.—
Osztrák korona járadék — — —	100.50
Osztrák államsorsjegyek — — —	139.50
Osztrák magyar bankrészvény — — —	920.—
Magyar hitelbankrészvény — — —	396.25
Osztrák hitelintézeti részvény — — —	367.75
Osztrák-magyar államvasúti részvény — — —	363.20
20 frankos arany (Napoleon d'or) — — —	358.60
Németbirodalmi márka — — —	58.95
London vista — — —	120.40
Párisi vista — — —	47.80
20 márkás arany — — —	11.79

SZERKESZTŐI PÓSTA.

Irma. Helyben. Köszönjük ezt az alapos szakismeretre, finom észre és nagy ügyszereetre valló szép kritikát, melyet olvasóink bizonyára sok élvezettel fognak olvasni. Üdvözlét!

B. J. Nagyvárad. Az a váltóhamisítási eset eléggé érdekes, azonban a vizsgálat érdekében ez-uttal még nem foglalkozunk vele.

A szerkesztő felől:

Dr. VUCSKICS GYULA.

ERŐDI H. CZUKRÁSZATA

Nagyvárad, Fő-utca.

Felvállal és pontosan teljesít, úgy *helybeli*, mint *vidéki*, mindenféle szakmájába vágó megrendeléseket *mérsékelt árak* mellett.

Vidéki küldemények gondos csomagolás és pontos *szétküldés* következtében, rendes időben és *sértetlen* állapotban érkeznek.

Ugyanott mindenféle húsvéti cukor-, selyem- és plüss-disztojások 3 krtól 10 frtig kaphatók.

Ritter Richárd

czukrászdája

Nagyváradon, Bémer-tér.

Ajánlom a n. é. közönségnek a húsvéti ünnepre dus választékú

húsvéti tojásokat

a legolcsóbb árakban.

Továbbá *diós* és *mákos* kalácsot friss sütemények, czukorkák stb.

Vidéki rendelések a legnagyobb pontossággal és *azonnal* teljesítek.

A n. é. közönség pártfogását kérem alázattal

Ritter Richárd.

Sürgöny-czim: Ritter czukrászda.

Telefon-szám: 183.

VASUTI MENETREND.

Érvényes 1898. évi október 1-től.

Nagyvárad—Szeged.					Szeged—Nagyvárad.					Nagyvárad—Arad.					Arad—Nagyvárad.				
Nagyvárad	ind.	10 20	4 25	7 30	Szeged	ind.	3 45	10 25	6 40	Nagyvárad	ind.	10 20	4 25	7 30	Arad	ind.	5 10	11 20	9 37
Ósi	»	10 30	4 36	7 44	H.-M.-Vásárhely	»	4 44	11 05	7 57	Gyula	»	12 21	6 34	10 21	Kurtics	»	5 39	11 52	10 04
Less	»	10 48	4 56	8 06	Orosháza	»	5 39	11 54	9 38	Békés-Csaba	»	2 23	7 17	4 32	Kétegyháza	»	6 14	12 37	10 54
Gyapju	»	10 56	5 04	8 18	Csaba	»	7 00	2 33	4 50	Kétegyháza	»	2 54	7 44	5 03	Békés-Csaba	»	7 —	2 33	4 50
Cséffa	»	11 0	5 12	8 29	Gyula	»	7 27	3 05	5 26	Kurtics	»	3 28	8 20	5 38	Gyula	»	7 27	3 05	5 26
Szalonta	»	11 26	5 37	9 08	Sarkad	»	7 47	3 27	5 56	Arad	érk.	3 55	8 47	6 05	Nagyvárad	érk.	9 32	5 30	8 31
Kötegyán	»	11 46	5 57	9 37	Kötegyán	»	7 56	3 39	6 09	Szombatság-Rogoz—Dobrest.					Dobrest—Szombatság-Rogoz.				
Sarkad	»	11 57	6 9	9 51	Szalonta	»	8 23	4 10	6 47	Szombatság-Rogoz	ind.	6 08	7 55	Dobrest	ind.	4 22	6 3		
Gyula	»	12 21	6 34	10 21	Cséffa	»	8 42	4 34	7 18	Nánhegyesi	»	6 34	8 21	Nánhegyesi	»	4 32	7 11		
Csaba	»	2 10	7 22	4 44	Gyapju	»	—	4 42	7 29	Dobrest	érk.	6 44	8 31	Szombatság-Rogoz	érk.	4 56	7 66		
Orosháza	»	3 10	8 32	5 50	Less	»	9 04	5 00	7 51	Nagyvárad—Gyoma					Gyoma—Nagyvárad.				
H.-M.-Vásárhely	»	4 00	9 26	7 00	Ósi	»	9 21	5 19	8 16	Nagyvárad	ind.	5 50	2 37	Gyoma	ind.	5 40	2 40		
Szeged	»	4 35	10 20	7 55	Nagyvárad	érk.	9 32	5 30	8 31	Ósi	»	6 08	2 51	Déva-Ványa	»	4 37	3 42		
Nagyvárad—Belényes—Vaskóh.					Vaskóh—Belényes—Nagyvárad					Nagyvárad—Gyoma					Gyoma—Nagyvárad.				
Nagyvárad	ind.	3 50	2 40		Vaskóh	ind.	4 30	2 —		Nagyvárad	ind.	5 50	2 37	Gyoma	ind.	5 40	2 40		
V-Velence	»	4 05	2 51		Lunka-Rézbánya	»	4 42	2 43		Ósi	»	6 08	2 51	Déva-Ványa	»	4 37	3 42		
Félix-Fürdő	»	4 22	3 13		Szudries	»	5 09	3 12		Uj-Palota	»	6 24	3 05	Körös-Ladány	»	5 13	4 23		
Kardó	»	4 50	3 27		Belényes	»	5 37	3 52		Gyires	»	6 42	3 17	Szeghalom	»	5 40	4 54		
Magyar-Gyepes	»	5 50	4 17		Sonkolyos	»	5 58	4 15		Körösszeg	»	7 02	3 36	Vésztő	»	6 12	5 33		
Tasádfő	»	6 07	4 31		Belényes-Ujlak	»	6 10	4 27		Szakál	»	7 39	4 05	Köt	»	6 38	6 09		
Drág-Cséke	»	6 30	4 45		Borz	»	6 19	4 37		Nagy-tóti	»	7 55	4 21	Iráz	»	6 52	6 28		
Magyar-Cséke	»	6 50	4 55		Sólyom	»	6 35	4 58		Komádi	»	8 25	4 32	Komádi	»	7 10	7 03		
Dusod	»	7 05	5 12		Gyanta	»	6 56	5 19		Iráz	»	8 42	4 49	Nagy-tóti	»	7 22	7 13		
Szombatság-Rogoz	»	7 46	5 47		Hollód	»	7 10	5 34		Köt	»	9 19	5 14	Sakál	»	7 48	7 42		
Hollód	»	7 58	5 58		Szombatság-Rogoz	»	7 31	6 03		Vésztő	»	9 44	5 32	Körösszeg	»	8 11	8 13		
Gyanta	»	8 12	6 11		Dusod	»	7 55	6 34		Szeghalom	»	10 34	6 13	Gyires	»	8 33	8 30		
Sólyom	»	8 38	6 36		Magyar-Cséke	»	8 07	6 49		Körös-Ladány	»	11 —	6 31	Uj-Palota	»	8 47	8 52		
Borz	»	8 53	6 50		Drág-Cséke	»	8 26	7 17		Déva-Ványa	»	12 03	7 21	Ósi	»	9 03	9 18		
Belényes-Ujlak	»	9 05	7 01		Tasádfő	»	8 40	7 33		Gyoma	érk.	12 45	8 06	Nagyvárad	érk.	9 20	9 33		
Sonkolyos	»	9 18	7 13		Magyar-Gyepes	»	8 54	7 50		Nagyvárad—Érmihályfalva					Érmihályfalva—Nagyvárad.				
Belényes	»	10 04	7 47		Kardó	»	9 27	8 31		Nagyvárad	ind.	6 50	5 40	Érmihályfalva	ind.	5 05	5 33		
Szudries	»	10 27	8 09		Félix-Fürdő	»	9 40	8 45		B.-Püspöki	»	7 17	5 57	Érselind	»	5 37	6 24		
Lunka-Rézbánya	»	10 56	8 21		V-Velence	»	10 01	9 09		Bihar	»	7 44	6 20	Szekelyhid	»	6 14	6 22		
Vaskóh	érk.	11 12	8 49		Nagyvárad	érk.	10 11	9 19		Paptamási	»	8 13	6 48	Nagykágya	»	6 27	7 39		
Szekelyhid—Margitta					Margitta—Szekelyhid					Nagyvárad—Érmihályfalva					Érmihályfalva—Nagyvárad.				
Szekelyhid	ind.	9 50	7 55		Margitta	ind.	4 35	4 45		Nagyvárad	ind.	6 50	5 40	Érmihályfalva	ind.	5 05	5 33		
Apátkeresztur	»	10 46	8 41		Monos-Petri	»	4 46	4 56		B.-Püspöki	»	7 17	5 57	Érselind	»	5 37	6 24		
V.-Ábrány	»	11 03	8 55		V.-Ábrány	»	4 57	5 08		Bihar	»	7 44	6 20	Szekelyhid	»	6 14	6 22		
Monos-Petri	»	11 16	9 06		Apátkeresztur	»	5 13	5 26		Paptamási	»	8 13	6 48	Nagykágya	»	6 27	7 39		
Margitta	érk.	11 28	9 16		Szekelyhid ér. reg.	»	5 54	6 07		Gyapoly	»	8 29	7 03	B.-Diószeg	»	6 42	7 04		
										B.-Diószeg	»	8 52	7 24	Gyapoly	»	6 59	7 33		
										Nagykágya	»	9 07	7 38	Paptamási	»	7 24	8 32		
										Szekelyhid	»	9 40	8 03	Bihar	»	7 45	8 39		
										Érselind	»	10 08	8 26	B.-Püspöki	»	8 05	8 40		
										Érmihályfalva	érk.	10 44	9 —	Nagyvárad	érk.	8 21	9 10		

† A vonatok közlekedési ideje közép-európai idő szerint van kiírtva. — A vastagabb számok este 6 órától reggeli 5 óra 59 percig terjedő éjjeli időt jelölik.

A *-gal jelzettek feltételes megállóhelyek.

Nyomatott lapnyomajdonos: Szent-László-nyomda részvénytársaság nyomdájában Nagyváradon.